HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דבקיה לקומץ בדופניה דמנא. קי"ל בסמכתא מנחות (דף כו.) שהקומץ טעון ממן כלי וקומץ ממוך כלי זה ומקדשו לתוך כלי אחר ואם לא נתנו בשוליו ונתנו בדופניו ודבקו מהו: **טפופות.** לשון דבר לף בגובה מעט כמו על למקטפת מטפוף (מנחות פ"ג משנה ו): **נשפך דם על הרצפה.** ולא נתקבל בכלי: **מן הכלי הוי.** משנה היא לעצמה בפרק אחר (דף נב.) ואיזו זו בלא זו ושמיהו בסמכתא זכמים: **מנא הני מילי.** דבעינן שירד מצותר בהמה לכלי: **מדם הנפש.** דם קילוח שהנפש יולאה בו: **גורעין.** אות מתיבה זו ומוסיפין על מיבה זו ודורשין: **חיצב בחפינה קטורת.** על מנת להקטירה למחר: **מי יליף מנא ממנחה.** מה התם מהניא מחשבה בקמיצתה דנפקא לן במנחות (דף פב.) מזאת התורה לעולה ולמנחה וגו' הוקשו לשלמים מה שלמים מפגלין ומתפגלין אף מנחה וכו': **והכא נמי מהניא מחשבה.** בחפיינה או לא לא. והכא ליכא לאקשויי הכי דלמקטיר לעיל דהשתא בעיי הוו להו מחד טעמא א) לאיתויי הכא בחפיני כהתם בקומצו אבל הך מילתא מחריתי היא ואי נמי לא דרשי גזירה שוה לענין בקומצו לילמד דרשי לה לענין מחשבה: **פוסל את הכולו.** שזו היא מחמת עשרה מעלות שנאמרו בחומר בקדש (חגיגה דף כ:) שהכלי מגרף כל מה שבתוכו להיות כאלו נגע בכולו: **קס"ד מדפסיל טבול יום.** אלמא קידשה הכלי קדושת הגוף פסלה נמי ליה וכיון דפסלה ליה פסלה נמי מחשבת ליה כשחישב להקטירה למחר. וקשיא לי דשבקיה למתניתין דמעילה (דף י.) דתנן הא בהדיא הקומץ והקטורת ומנחת כהנים מועלין בהן משהוקדשו קדשו בכלי הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה והכא דמיק לאיתויי בקמ"ז מעבד מיבש

בעי רב פפא דבקיה לקומץ בדופניה דמנא וכו'. נעבי מר בר רב מאי לפיכה למנא ודבקיה לקומץ בחרעיתיה למנא מאי הנחה בתוכו בעינן והא ליכא תיקו בעינן והא ליכא תיקו בעי מר בר רב אשי [2]אפכיה למנא ודבקיה לקומץ בארעיתיה דמנא מהו הנחה בתוכו בעינן והא איכא או דילמא הנחה בתוכו בעינן וליכא תיקו בעי רב פפא מלא חפניו שאמרו מחוקות או גדושות א"ל רבי אבא לרב אשי ת"ש [3]מלא חפניו שאמרו לא מחוקות ולא גדושות אלא טפופות תנן התם [3]נשפך הדם על הרצפה ואספו פסול [3]מן הכלי על הרצפה ואספו כשר מה"מ דת"ר [1]ולקח מדם הפר [4]מדם הנפש ולא מדם העור ולא מדם התמצית מדם הפר דם מהפר יקבלנו דאי סלקא דעתך מדם הפר מדם ואפילו מקצת דם והאמר [5]רב יהודה [1]המקבל צריך שיקבל את כל דמו של פר שנאמר [2]ואת כל דם הפר ישפוך אל יסוד מזבח אלא ש"מ מאי מדם הפר דם מהפר יקבלנו וקסבר גורעין ומוסיפין ודורשין בעי רב פפא [1]נתפזר הקטורת ממלוא חפניו מהו ידו כצואר בהמה דמי ופסולה או דילמא ככלי שרת דמי ולא פסולה תיקו בעי רב פפא חישב בחפינת קטורת מהו מי אמרינן יליף [3]מלא [4]מלא ממנחה מה התם מהניא בה מחשבה הכא נמי מהניא בה מחשבה או לא א"ל רב שימי בר אשי לרב פפא ת"ש [1]הוסיף רבי עקיבא [1] [א](הקומץ) והקטורת והלבונה והגחלים שאם נגע בטבול יום במקצתן פסל את כולן קא סלקא דעתך מדפסל טבול יום פסלה נמי לינה ומדלינה [6]פסלה נמי מחשבה בעי רב פפא חישב

או דילמא בכלי שרת דמי ולא פסולה. תימה לי מיפסוט מדקא מייתי ליה לפני ולפנים בכף ולא מייתי ליה בחפיני ומאי לעיל משום דלא אפשר ואי ידיו ככלי שרת דמו נעייל בחפיני ונעמה למתחת עיולויה וכי מטי התם ירפה ידיו זו מזו ויניח לקטורת ליפול על הרלפה והמתחת תשתה עדיין בידיו וליקלה למתחה ולותבה מחרעה והדר יגביה הקטורת מן הקרקע ויתננה על הגחלים כיון דידיו ככלי שרת דמו ול"ל לאפולי אמ"ל דידיו ככלי שרת דמו ולא מיפסלי אי נפלה מחרעה ולאפקה מכל מקום לאו מורמה מרעה לעשות כן לכתחילה בכל שנה ושנה התם לפני מלך ד"ו אין עושין כן לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה עאכ"ו:

מי יליף מלא מלא מהתם. פירש"י ומנחה מתפגלת בקמיצה דילפת בהיקשא מזאת התורה לעולה ולמנחה וגו' דהוקשה לשלמים שמפגלין ומתפגלין ותימה לי והתניין בפרק לחיבו בקומץ מקום מחוקות ומנחה בפרק הקומץ (זבחים דף מט:) דלמד הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בג"ש בקדשים ול"ל לפרש דפשיטא ליה דשייך בה פיגול בהליכתה ובהקטרתה למ"ד במנחה הקטרה מפגלת הקטרה בפרק הקומץ זוטא (מנחות דף ח.) כיון דכל הני עבודות דמו לגמרי לעבודת המנחה ומ"ג דלא מיתקע לשלמים הא כתב אתר קרא דוחקת התורה ביום לזותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם (ויקרא ז) ודרשינן מיניה זה בכור מעשר ופסח וכל מידי דשייך ביה הקרבה והקטרה עד שאני מרבה לוג שמן של מלורע דמוכח בפרק הקומץ רבה (מנחות דף כח.) דבעינן לשמו ושלל הרב רבי יוסי טוב הקדום את ריבב"ח מנלן והכיב לו מביום לזותו להקריב את קרבניהם נפקא לחיבו נמי ליקרי קרבן כדכתיב (ויקרא ז) והקריב לזותו לשמש ואת לוג השמן ודרשינן בפרק בית שמאי (זבחים דף מד:) לרבות לוג שמן של מלורע כ"ש קטורת לחיבי גופה קריבה לשמים וכתב רב לוון הקטרה ולא מיבעיא ליה הכא אלא אי תשיבא חפינה עבודה כמו קמילה דבקמילה פשיטא לן להיות עבודה ומפגלין בה כמו שחיטה נזקה שהשחיטה היא מפרשת חלק גבוה הדיוט לך קמילה מפרשת הקומץ מן המותר אבל בחפינה לא שייך למימר הכי לחילולו מה שנשחר במחתה הוא חלק גבוה ובפשם אחרת מקריב אותה אבל מספקא ליה אי גמר מלא מלא ותשיבא כמו קמילה או לא ופשיטא רב שימי בר אשי מדפסלה בה ליה פסלה בה מחשבה כללא[ה] עבודה שהזקוק לה בכתוב ואם כן בחפינה נמי פסלה בה מחשבה:

מדפסיל בה טבול יום פסלה בה לינה. תימה האמר בפ"ק דשבועות (דף יפ:) נתנה למכתשת ונפסלת בטבול יום ותילו הכי לא פסלה בה לינה שהרי היו מסהין אותה כל השנה כולה וי"ל ההוא פסולה דפסיל בה בטבול יום אינו אלא מדרבנן ולהכי לא פסלה בה לינה אבל הא דאי הכא מדאורייתא כמו שחפרש הקשה רש"י אמאי מייתי מדיוקא מדפסיל בה בטבול יום פסל בה לינה לייתי ממתניתין דפ"ב דמעילה (דף י.) דקתני בהדיא הקומץ והלבונה והקטרת מנחת כהנים ומנחת כהן משוח ומנחת נסכים מועלין בהן משהוקדשו קדשו בכלי הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה ולא תירץ ורי"ו תירץ להתם לימיר לחיבי

מיצב

מחשבה. וכן המחשב בחתיית גחלי המחתה מהו, ופשטינן לה מיהא דתנן בעדיות פרק ר'(ר)[ח'] הוסיף ר' עקיבא הסולת והקטורת והלבונה והגחלים שאם נגע בטבול יום במקצתן פסל את כולן, ומדפסיל בהו טבול יום פסיל בהו נמי לינה, ומדפסלה בהו לינה פסלה בהו נמי מחשבה.

ז א ב מיי' פי"ג מהל' פסולי מוקדשין הל' כה:
ח ג מיי' פ"ד מהלכות עבודת יום"כ הל' ה:
ט ד מיי' פי"ט מהלכות פסולי מוקדשין הלכה כה:
י ה סם הלכה כו:
יא ו מיי' פ"ד מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ח:
יב ז מיי' פ"ה מהלכות עבודת יום הכפורים הלכה כח:
יג [מיי' פ"ח מהלכות טומאת אוכלין הלכה טו]:
יד ח מיי' פ"ה מהל' עבודת יום"כ הלכה כז:

תורה אור השלם

1. וְלָקַח הַכֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר וְהֵבִיא אֹתוֹ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא ד ה
2. וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן הַדָּם עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים לִפְנֵי יְיָ אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
ויקרא ד ז
3. וְלָקַח מִלֹּא הַמַּחְתָּה גַּחֲלֵי אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי יְיָ וּמָלֵא חָפְנָיו קְטֹרֶת סַמִּים דַּקָּה וְהֵבִיא מִבֵּית לַפָּרֹכֶת: ויקרא טז יב
4 וְהֵבִיאָה אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶשֶׁת רֵיחַ נִיחוֹחַ לַייָ: ויקרא ב ב

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה והכא נמי מהניא מחשבה וכו' לאיתויי הכא בחפיני. כ"ב עי' רש"ל וש"י:

תום' ישנים

דבקיה לקומץ בדופניה דמנא. בפ"ק דמנחות (יח, ב) בעי למכמ בעינן בחרעית או לא ופשיט דבי הלל גוונא. **ולקח מדם הפר ומדם השעיר.** ריב"ג פי' דגרסינן ולקח הכהן ממיצת מדם הפר ומ"ש מדם הפר וכ"ג לה בת"כ [ויקרא], דיבוק לחטאת פרשתא ג, ז], ול"ג ולקח הכהן מדם הפר [ומדם] השעיר, דהכוח בפר ושעיר של יוה"כ במתן דמים שהיה נותן על טהרו של מזבח החיצוני לפני ולפנים והיכל, אבל קרא דולקח הכהן ממיצת מדם הפר מיירי בקבלה כדמיירינן הכא. **ואת כל הדם ישפוך.** בפ"ב דזבחים (כה, ב) קאמר אם אינו ענין לשייריש דכתיב ואת כל הדם דבשייריש ליכא כולי האי מנהו ענין לקבלה. **נתפזרה קטורת ממלא חפניו מהו.** תימה לרב רבינו אלנאן מדבקיה לקומץ ונקט קטורת משמע דקומץ פשיטא ליה, ואי ילפינן מלא מלא מקומץ הייט הך, ואומר רבינו דפשיטא דגבי קומץ הוי לפוחר בכמה דגבי שיר ד' עבודות של דם דלמסרינן במנחות (יג, ב), אבל בקטורת במנחות (יג, ב) לא פשיט ליה אלא אי תשיבא חפינה בעבודה כמו קמילה דבקמילה פשיטא לן להיות עבודה ומפגלין בה כמו שחיטה נזקה שהשחיטה היא מפרשת חלק גבוה הדיוט לך קמילה מפרשת הקומץ מן המותר אבל בחפינה לא שייך למימר הכי לחילולו מה שנשחר במחתה הוא חלק גבוה ובפשם אחרת מקריב אותה אבל מספקא ליה אי גמר מלא מלא ותשיבא כמו קמילה או לא ופשיט רב שימי בר אשי מדפסלה בה ליה פסלה בה מחשבה כללא עבודה שהזקוק לה בכתוב ואם כן בחפינה נמי פסלה בה מחשבה: **מדפסיל בה טבול יום פסלה בה לינה.** תימה האמר בפ"ק דשבועות (דף יפ:) נתנה למכתשת ונפסלת בטבול יום ותילו הכי לא פסלה בה לינה שהרי היו מסהין אותה כל השנה כולה וי"ל ההוא פסולה דפסיל בה בטבול יום אינו אלא מדרבנן ולהכי לא פסלה בה לינה אבל הא דאי הכא מדאורייתא כמו שחפרש הקשה רש"י אמאי מייתי מדיוקא מדפסיל בה בטבול יום פסל בה לינה לייתי ממתניתין דפ"ב דמעילה (דף י.) דקתני בהדיא הקומץ והלבונה והקטרת מנחת כהנים ומנחת כהן משוח ומנחת נסכים מועלין בהן משהוקדשו קדשו בכלי הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה ולא תירץ ורי"ו תירץ להתם לימיר

רבינו חננאל

דבקיה לקומץ בדפניה דמנא או בארעיתו מהו, ועלו בתיקו. תניא מלא חפניו לא מחוקות ולא גדושות (ולא) [אלא] טפופות. תנן **התם** נשפך הדם מבית הצואר של פר או הרצפה ואספו פסול כו'. מנא לן דתנו רבנן ולקח מדם הפר, (ו)מדם הנפש ולא מדם העור כו'. ואסיקנא מדם הפר קרי ביה דם מהפר, כלומר מדם שכחוב בפסוק קח הפ"ם ממנו ונשאר דם והוסף אותו על הפר שנמצא הפסוח דם מהפר. קסבר גורעין הפ"ם ומוסיפין אותו על הפר ודורשין אותו דם מהפר. והוה שאמר רב יהודה השוחט צריך לקבל כל דם הפר מהפר. ואם קיבל דם הפר בכלי ונשפך מן הכלי ואספו כשר כי הכלי קידשו כבר. וזה שמועה מפורשת בשחיטת קדשים פרק שני. **נתפזרה** הקטורת ממלא חפניו מהו תיקו. ומיבעיא לן חישב בחפינת קטרת להקטירם למחר מהו, יליף מלא [מלא] מקומץ, מה קומץ פסל בה מחשבה, דתנן בתחילת מנחות הקומץ את המנחה להקטיר קומצה למחר פיגול וחייבין עליו, הכא בקטורת נמי פסלה בה מחשבה. וכן המחשב בחתיית גחלי המחתה מהו, ופשטינן לה מיהא דתנן בעדיות פרק ר'(ר)[ח'] הוסיף ר' עקיבא הסולת והקטורת והלבונה והגחלים שאם נגע בטבול יום במקצתן פסל את כולן, ומדפסיל בהו טבול יום פסיל בהו נמי לינה, ומדפסלה בהו לינה פסלה בהו נמי מחשבה.

מוסף רש"י

דבקיה לקומץ. נשמע קיבולו בכלי, **בדופניה דמנא.** מכפניס (מנחות יא.). **בארעיתיה דמנא.** כגון שהיה לכלי בית קיבול מתמוריו כמו שיש בקנעות (שם) ולי נראה מהרעתא דמנא שהפך הכלי ודבקיה לקומץ בתרעית דמנא מתוכו (שמנח"ק שם מרש"י כת"י). **נשפך הדם על הרצפה.** מנולר בהמה שלא נתקבל בכלי (זבחים כה.). **דם מהפר יקבלנו.** שלם נשפך מן הנולד על הרלפה ואספו פסול שהרי לא נתקבל מהפר (שם). **דאי סלקא דעתך.** להלי מ"ם דכתיב במעם לרבינו ליה דכתיב, ממשמע מקנא הדם יקבל (שם). **גורעין.** אות מתיבה זו, ומוסיפין. אותה על מכתבה ודורשין (שם). **הוסיף רבי עקיבא.** בעדות (פסחים יט.). ריבה קמני הניד ר"ש על אפר מנעת שנגע בעמא במקנאן פסל את כולו (חגיגה כג.). **והלבונה והגחלים.** מע"ג דלמ מוכלין ניהו מיבת הקודש מכשהן ומשום לה מוכל (פסחים וחגיגה שם).